

אלמנה לכהן גדול

פרק שביעי יבמות

סז.

עין משפט נר מצוה

בז א מיי פ"ב מהל'
אשוח הלכה כו
טוש"ע אשוח סי' פח
סעיף ג:
י"ב ג מיי פ"ח מהל'
תירומה ה' ד טור
י"ד סי' שלח:
יה ד ה מיי שם טור ס:

הגהות הב"ח

(א) גמ' ומו פליגי והאמר
ר' זכאי ו' עדות:

מוסף רש"י

שהעובר פוסל ואינו
מאביל לומר שהעובר
שנתעברה ישאלות מהכן
עולה שמת פוסל את
העבר מלפניו בתרומה
מפני חלקו, דעובר במע
זרה וזו ולא קרנה ביה
וילד צימו הם יאכלו
בלחמם, דלמי ילדו של כהן
לקרות כהן עד שיא' לארי
העולם, ואינו מאביל את
למו ישאלות שיעברו
מהן, דקיי"ל שאולת
בתרומה נשפיל ביה כהן
כאלו עולה כהן
דכמיני וילד צימו הם
יאכלו בלחמם, אבל עובר
לא דקיי"ל ר' יוסי עובר
במע זרה וזו הוא (רשב"ם
ב"ב פ"א). בגדה"ה. עיי
שבב"ל שמת בגדתו, כספק
הדרי זה כד שריא' גלון
היא מוכת (בתבות ז').
המוכה. ממנה על ידי
אחר, לטוב. במע זרה, אמו,
קנה (ס"ח).

תוספות ישנים

רב יוסף אמר ילד מאביל
שאינו ילד אינו מאביל אבל
לא ק"ל שיהא העטם משום
דעובר במע זרה וזו היא
דל"מ מא' ק"ל מעטלה להו
לרנן מאחר שפעת מה
ענין זה לזה בת ישראל
שנשאל לכהן עובר במע
זרה (והוא) ולא אכלו אבל
במע בהתם לא פסול.
ור"ה אמר ל"ן עטמה
ד"ר יוסי משום דילד
מאביל שאינו ילד אינו
מאביל א"כ מה בעו מיניה
רבנן ככח נמש' בהתם הלא
היהוה היא דנקאמר
תלמודא אלא עטמה משום
דעובר במע זרה הוא:
ואיבא קמיהו המוכה
לעובר קנה. ור"ה והא
אמר שמואל הלכה כ"ר
יוסן הסביר דלמך ז' את
אדם מקנה דרב שלח ג'א
לעולם וי"ל שאני הכא
שמתנהו היא בעולם ולא
היהוה אלא אמתין ג'ענין
(ג') דלדב' שלח ג'א לעולם
לא קני' אף דרב שישנו
בעולם. וי"ל דעובר משום
דרב' שיהא בעולם ומימי
הכא דעובר עברה. ור"ה
ומאי האי דקאמר זו ולא
ק"ל וכו' והאמר ליה
שמואל וכו' המוכה לעובר
קנה וזת אמת דהלכה
מכמנא דאין אמרין וזיה
דלמך דגם רבנן (ס"ג)
דמוכה לעובר קנה דאית
ליה ויהא לעובר ומושקין
למעוט קמפליגי דהרבה
תנאי פליגי בהא ונפרש ד"ר
יוסי סבר חוששין למיעוט
שמת יהיה (ג) זכר קיים
ורבנן לא חיישי דסמוך
מיעוט דמפילות למחלה
זכרים ומחלה נקבות וה"ל
זכרים מיעוט וי"ל דל"א

והחורר. ישראל שיעבד עבדו לז"ח ושחררו הלוה יאל לחירות והמלוה
גובה מלוהו ממקום אחר: **בסופה**. שהיא אלף וזו דהא מאי דאשכחו
ברשותי אשכחו: **אלז למיזן דמי ומישקל לא**. אלא שלו הן עולמי' קמ"ל:
בתנ"י והניח מעוברת. אע"פ שיש לה צנים הימנו והיא אוכלת
בתרומה לא יאכלו עבדי אלא צרול
בתרומה לפי שהן של יורשים ויש
לעובר בהן חלק ואין לעובר כח
להאכילן בתרומה אי משום דקסבר
עובר במע זרה זר הוא אי משום
דקסבר ילוד מאביל שאין ילוד אין
מאביל שנאמר (ויקרא כז) וילד צימו
הם יאכלו בלחמם קרי ציה יאכלו:
שהעובר פוסל. אם בת כהן נישאת
לשארל והניחה מעוברת ואין לה בן
כנעוניה: ואינו מאביל. אם בת ישראל
לכהן היא ומת והניחה מעוברת אין
צעובר כח להאכילה וה"ה לעצדים:
אף בת כהן לכהן. כיון דאמרת שאין
ילוד אינו מאביל הישך העצדים אוכלין
בתרומה מפני חלקו של עובר שהרי
עבדיו הן ואין אוכלים אלא צעבדיו
והוא אין צו כח להאכיל: **גמ' במע**
כנה. בת כהן מעוברת מכהן. אי
אמרת משום זרות ליכא ולי משום
שאין ילוד איכא: **וה לא שמעתי**
למיסור אלא להימירא: **יש לו צנים**.
אחרים לצד מעובר זר: **אוכלים**.
העצדים צעבד צנים דעובר לית ליה
זכייה: **צעבד משפחה**. שאין אחד
מישראל שאין לו יורשין וכל זמן שלא
נוול העובר זכה הקצוב לירושת
כהן ואוכלים בגיטו: **זו דברי רבי יוסי**
ולא סבירא ליה. לשמואל דעובר אית
ליה זכייה: **בגדה"ה**. צעל אגדה.
ל"א שם מקום שהוא צעבד ששמו
בגדה"ה: **זי עשרה**. לפרסם את
הדבר: **הניח צנים**. הכהן ולא
הניחה מעוברת: **אלו ואלו**. עבדי
מלוג ועבדי אלא צרול אוכלין עבדי
מלוג אוכלין עבדי אלא צרול אוכלת
צעבד צניה ועבדי אלא צרול אוכלין
צעבד צנים: **הניחה מעוברת**.
ולא הניח לה צנים: **אלו ואלו אין**
אוכלין. שהעובר אינו מאביל לא
את אמו ולא את העצדים: **הניח**
צנים והניחה מעוברת עבדי מלוג
צנים. שהם שולח ואין לעובר
חלק בהן והיא אוכלת צעבד צניה:
עבדי אלא צרול. צרול לא יאכלו מפני
חלקו של עובר. שיש לו חלק בהן
דאית ליה זכייה ולא ידעין הי מתרמי
לחלקו לפיכך עבדים אסורים
לאכול: **שהעובר פוסל**. בת כהן
המעוברת מישראל: **ואינו מאביל**
בת ישראל המעוברת מכהן ולא את
עבדיו: **הכס מאכלה**. לקמ"ל מפרש
לה: **כונן זכרים** ל"ג כונן אלא
ה"ג זכרים יאכלו כונן נקבות לא
יאכלו. אם יש זכר צעבד אוכלים
העצדים צעבדו ולא חיישין לחלקו
של עובר דשמת נקבה היא ואין לה
חלק במקום בן ואת"ל זכר הוא שמת
תפיל שכל היולדות מתלה"ה זכרים
ומחלה נקבות ויש שמפילות סמוך
מיעוטא דמפילות למחלה דנקבות
הוה להו זכרים הראים לירש מיעוטא
ולמעוטא לא חיישין. כונן נקבות
לא יאכלו שמת יהא עובר זכר כו':

תוס' חד מקמאי

אני נוטלת אשתה רדילה
נינהו ומצי למימר נחת
רוח עשיתי לבני אלא
אפילו הבעל עצמו במקום
אשה קאי ומציא מיד
הלקוחות מכה האשה
ומכור שניה לפרסיה
רבותא נקט אפילו לפרסיה
ששניהם צריכין לו אפ"ה
הבעל מוציא מיד
הלקוחות ולא מבי"י מה
הכניסה לו מטלטלין
שהאשה מוציאה מיד
הלקוחות אפי' בחיי בעלה
וכן הבעל מוכחא אלא
אפי' הכניסה לו קרקעות
ורקלים עליו הבעל נמי
שיכולה לומר בשעת
גבית כתובה קרקעותיו אי
נוטלת אשתה כד רדילה
נינהו ואם מכרה הבעל
האשה מוציאה מיד
הלקוחות אפי' בחיי הוור
וכן אם לקח מן האיש וזו
ולקח מן האשה מה שלקח
מן האשה הוא בטל מיד
שיכולה לומר נחת רוח
עשיתי לבני כיון שבטל
הבעל עליו. (אבל נכטי
מלוג שהגוף שלה אמרי'
בפי"ח שאינה יכולה
לומר נחת רוח עשיתי
לבני). ואפי' בחיי הבעל
מוציאה מיד הלקוחות
ולכן נהגו בגרונות לכתוב
בכתובה לה נתן לה קרקע
פלוגי והיא הביאה לה
בגדוניה כד שחולק
לטרופן מן הלקוחות בחיי
הבעל אם מכר. וכן אפי'
לקח מן האיש וזו לקח
מן האשה כיון שיכולה
לומר נחת רוח עשיתי
לבני נמי אשלקח מן
האשה היא ותוציא
מהלקוחות אפילו בחיי
בעלה ולפיכך אמר רשב"ג
שהבעל מוציא מיד
הלקוחות מכה האשה. ופי'
השולח פי' בדין נכטי
האשה והאשה רדין
אפוזיקי סתם ודין
הלקוחות מפורש. ומיהו
מילתא פשיטא אלא דנכטי
הבעל אינה מוציאה מיד
הלקוחות אם מכרם הבעל
עד שעת גביתו כתובה
והיינו דאמר פי' האשה
שפלו לה. אבעי לוביני מי
לא מוכרין. ורש"י פי' ל"מ
אם מת הוא או גרשה
שהאשה מוציאה מיד
הלקוחות אם מכר הוא
בלא דעתא אלא אפי' מתה
היא הוא מוציא מיד
הלקוחות דשעת מכירה
לאו מכירה רדאית היא
שמת ימות הוא ונמצא
מכרה שלא כדיון
והראב"ד פי' מכרם שניהם
לפינסה כגון שמכר האחד
בפני חברו וקאי רשב"ג
שם מכרה האשה בפני
בעלה הבעל מוציא מיד
הלקוחות. והו לשונן מה
שפסק הרב אלפס דרבנן
דאמרי עובר לית ליה
זכייה מסתברא כוחייהו
דרבא קאי כרבנן כפי' מי
שמת ואבי פליג עליה וכו'
וקיי"ל אבי ורבא הלכה
כרבא וכבר כתבתי דבר זה בפרק מי שמת. מצאתי כתוב בחורשי שחודשתי לפני אבא מאיר ז"ל שמעשה היה לבטול לפני
הראב"ד ז"ל ולפני זקני הרב ר' משולם ולפני הרב ר' שמואל ב"ר משה ע"ה באחד שנתן מנה לבנו קודם ארבעים יום
ליצירתו והיה מחולקת ביניהם יש מהם שאמרו שהמנה מתנה והואיל ודעתו של אדם קרובה אצל העובר יש מהם שאמרו
שאין המתנה מתנה דכיון דארבעים יום קודם ליצירתו מתה בעלמא הוא וכמו דלא עברה כלל דמאי ונגמר הדין ע"פ רובם
שמתנה מתנה ולבא מאיר ז"ל היה מסתברא כדברי היחיד שאין המתנה מתנה:

לומר כן מדקאמר שמואל לעיל אליבא דרבנן אין לו אחין אוכלין צעבד כל המשפחה אי"כ טעמיהו משום דאין מוכה לעובר קונה
דאין לומר משום דאין חוששין למיעוט דלא לאו מיעוט איכא דעין יהיה הולד זכר או נקבה יהיה לולד חלק צעבדים שאף נקבה
דאין קודם לחיות ולמשפחה: כולם זכרים יאכלו. הקונטרס לא גרס כולם זכרים דאפי' אי ליכא אלא חד זכר יאכלו בגלל ואלו
חיישין למיעוט שמת ימלא עובר זכר. אבל נקבות לא יאכלו ז"ל כולם נקבות דאי איכא חד זכר אכלי הוה חלק למחוק גרסת
הספריים. ונראה לה"ר נתנאל לייש גרסת הספריים כולם זכרים יאכלו פי' כולם בין עבדי מלוג בין עבדי כולן יאכלו כיון
דאיכא זכר אכל נקבות לא יאכלו כולם. פי' עבדי אלא צרול אלא עבדי מלוג צעבד לפי שמכה האשה הם צאים ולא מכה בענות:

(א) נראה דל"ל מני ענה שלקח מן האשה בעל הוא ומולא מן הלקוחות.